

Claude Debussy | Preludium do Popołudnia fauna

Początek muzycznego modernizmu

Ten zaledwie dziesięciominutowy poemat symfoniczny należy do najważniejszych dzieł [XX wieku](#), choć na dobrą sprawę powstał w wieku XIX. Jego znaczenie dla muzyki kolejnego stulecia okazało się jednak kolosalne. Utwór wyznacza przełom w twórczości [Debussy'ego](#), a także początek impresjonizmu w muzyce. [Pierre Boulez](#) twierdzi nawet, że to początek muzycznego modernizmu, a rozpoczynająca utwór melodia fletu jest dla historii muzyki „jak głęboki oddech”.

Utwór powstał pod wrażeniem poematu Stéphane'a Mallarmégo *Popołudnie fauna*, opublikowanego w 1876 roku. Poemat zrobił karierę w kręgu artystów, stał się m.in. inspiracją dla obrazu Éduarda Maneta.

[Debussy](#) kilkakrotnie przymierzał się do napisania muzyki na podstawie wiersza. Początkowo, w 1891 roku, zamierzał skomponować muzykę towarzyszącą odczytowi poematu na planowanym spotkaniu autorskim, w końcu jednak ani spotkanie nie doszło do skutku, ani nie powstał utwór muzyczny. Kiedy po raz kolejny zabrał się do pracy, miał w planach trzyczęściową suitę składającą się z: [preludium](#), interludium i finałowej parafrazy do *Popołudnia fauna*. Także i ten zamiar pozostał niezrealizowany. Ostatecznie powstał utwór jednoczęściowy. Jego prawykonanie odbyło się w roku ukończenia dzieła, czyli w 1894. Debussy ponoć na próbie generalnej nanosił jeszcze poprawki...

Określenie gatunkowe *Preludium* sugeruje, by nie szukać w muzyce ilustracji sceny mitologicznej, raczej wstuchać się w nastrój pory dnia, ewentualnie myśli fauna spoglądającego pożądliwie na nimfy i próbującego zwabić je dźwiękiem fletu. Wizja gorącego, leniwego popołudnia, duszna atmosfera i śródziemnomorski klimat – oto programowa treść poematu francuskiego kompozytora.

Mallarmé ponoć wcale nie był zachwycony, że jego wiersz znalazł zastosowanie w muzyce, po wystuchaniu dzieła zmienił jednak zdanie, urzeczony nowoczesną wizją muzyczną swego poematu. Jednak to nie pokrewieństwo z poezją, lecz z malarstwem zdominowało recepcję muzyki Debussy'ego. W pastelowych barwach instrumentów dętych drewnianych oraz swobodzie operowania czystym brzmieniem dopatrzono się podobieństwa do techniki malarskiej impresjonistów.

Utworem Debussy'ego wkrótce zainteresował się tancerz Wacław Niżyński i wybrał go sobie na debiut choreograficzny. Premiera baletu *Popołudnie fauna* z Niżyńskim w roli tytułowej i z udziałem tancerek Baletów Rosyjskich Diagilewa odbyła się w 1912 roku w Paryżu. Nowoczesna muzyka Debussy'ego w rozerotyżowanej choreografii Niżyńskiego wywołała skandal – jeden z wielu, jakie wybuchały w tym czasie nie tylko w Paryżu. Polska premiera *Preludium do „Popołudnia fauna”* odbyła się w 1923 roku w Poznaniu.

Monika Pasiiecznik

Debussy w 1893 roku, autor nieznan, [Wikimedia Commons](#), PD